

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 219/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om sättet att välja styrelse för stiftelsen för det nya universitetet i Tammerfors och om begränsningen av universitetens självstyrelse

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 219/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Ilmari Nurminen /sd:

Varför efterföljs inte den gällande universitetslagen i valet av styrelsen för stiftelsen för det nya universitetet i Tammerfors som bestämmer att valet av styrelse är en uppgift för ett kollegialt förvaltningsorgan och

varför begränsar landets regering däremot universitetens självstyrelserätt enligt grundlagen och universitetslagen genom att överföra valet av styrelse till instanser som i hudsak kommer utifrån universitetskollegiet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Universitetet har sedan 2010 varit självständiga juridiska personer. Riksdagen fattar dock alltså beslut enligt universitetslagen om att grunda, dra in och slå samman universitet enligt det finländska utbildningssystemet. Grundandet av nya universitet föreskrivs i lag. I praktiken finns de senaste föreskrifterna om att grunda universitet i lagen om införande av universitetslagen (559/2009) som föreskrev om grundandet av Aalto-universitetet, Östra Finlands universitet och nuvarande Åbo universitet, samt i lagen om införande av en lag om ändring av universitetslagen (415/2012) som föreskrev om grundandet av Konstuniversitetet. Lagtekniskt går dessa särskilda lagar framför universitetslagen (558/2009) som är giltig som allmän lag.

Grundandet av universitet föreskrivs i särskild lag för att trygga att grundandet sker smidigt. Grundandet av Tammerfors nya universitet föreslås ske genom föreskrifter i lagen om införande av universitetslagen. Lagen skulle innehålla bestämmelser om organiseringen av det nya universitetet och dess studentkår och om befogenheterna under övergångsperioden. Lagen skulle även innehålla bestämmelser om överförandet av de sammanslagna universitetens uppgifter, egendom samt övriga rättigheter och skyldigheter till Tammerfors nya universitet och dess studentkår.

Valet av styrelsen för Tammerfors nya universitet är en process som grundar med valet av Tammerfors högskolestiftelse som grundats för universitetsuppdraget (se bilaga 1). Den här processen bör granskas som helhet. Centrala mål i beredningen av processen har varit att säkerställa sammanslagningen av universitetet och att det sker smidigt enligt universitetets självsty-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 219/2017 rd

relse och med beaktande av universitetskollegiets omedelbara möjligheter att påverka. Processen strävar även efter att säkerställa valet en så funktionsduglig styrelse som möjligt i ett så tidigt skede av sammanslagningen som möjligt.

Grundandet av ett stiftelseuniversitet förutsätter en stiftelse och stiftelsen förutsätter att det finns instanser villiga att grunda den. Det är alltså inte möjligt att grunda universitetet utan medverkan av de som grundar Tammerfors universitetsstiftelse. Som en del av helhetslösningen och för att säkerställa valet av en funktionsduglig styrelse har Tammerfors universitetsstiftelse med beslut av grundarna av sagt sig rätten att ensamma välja stiftelsens största styrelse. Stiftelsens första styrelse väljs inte av grundarna utan i stället gemensamt av de universitet som slås samman. Valet görs senast den 20 juli av samma instanser som efter att lagen om införande som gäller grundandet av universitetet träder i kraft i slutet av 2017 eller i början av 2018 även väljer universitetets styrelse.

Valet bereds enligt stiftelsens stadgar av en utnämningkommitté där hälften av medlemmarna utses av grundarna och hälften av de högskolor som går samman. På så sätt kan universitetskollegierna delta redan i valet av stiftelsens styrelse, även om de inte har en lagstadgad rätt till detta. De som grundar stiftelsen däremot har även enligt universitetslagen rätt att delta i valet av styrelse. I ett förfarande enligt universitetslagen utnämns tre av styrelsens medlemmar bland personer som ställts upp av grundarna, med undantag av finska staten, på det sätt som bestäms i stiftelsens stadgar. Detta förfarande efterföljs dock inte vid grundandet utan det ersätts med att styrelserna för de universitet som slås samman väljer det nya universitetets första styrelse.

Universitetskollegiets rätt att välja universitetets styrelse på det sätt som avses i universitetslaget och som säkerställer universitetskollegiets direkta möjligheter att påverka gynnas genom förslagens begränsningar som gäller mandatperioden för det nya universitetets första styrelseledamöter. Mandatperioden för minst två av den första styrelsens ledamöter upphör senast den 31 december 2019 och mandatperioden för de två följande senast den 31 december 2020. Därmed skulle ansvaret för den kontinuerliga processen för att välja styrelse övergå till universitetskollegiet omedelbart då universitetet inleder sin verksamhet den 1 januari 2019.

I frågan hänvisas även till grundlagen och universitetens självstyre som garanteras i lagen. I samband med universitetsreformen 2009 behandlade riksdagens grundlagsutskott i sitt utlåtande (GrUU 11/2009) universitet som verkar som självständiga juridiska personer och deras organisering i förhållande till 123 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet ansåg då att universitetens självstyrelse framför allt innebär att det behöriga universitetets egna förvaltningsmyndigheter och inte statens allmänna förvaltningsmyndigheter bestämmer som universitetens interna förvaltning med de i lagen nämnda begränsningar-

Universitetets styrelse verkställer alltså universitetets autonomi i sitt beslutsfattande. Styrelsen väljs av universitetskollegiet och är skyldig att i sitt beslutsfattande endast representera universitetets intresse. Med tanke på självstyret är det viktigt att valet av styrelse inte separeras från universitetskollegiets påverkningsmöjligheter. Eftersom det i valet av den första styrelsen för Tammerfors nya universitet är frågan om arrangemang under grundandet och inte om ett fortlö-

Svar på skriftligt spörsmål SSS 219/2017 rd

pande förfarande, anser undervisnings- och kulturministeriet inte att detta leder till en sådan självpåfyllning som skulle kränka universitetets självstyrelse. Styrelsen föreslår väljas enligt samma metod som användes då Aalto-universitetet grundades.

Bilaga 1

Universitetets organisering

Behörighet för beredning

- 20.4.2017 Stiftelsen grundas
- 7/2017 Stiftelsens styrelse väljs och stiftelsen registreras
- 11/2017 Lagen om införande träder i kraft
- 1/2018 Universitetets styrelse väljs
- 3/2018 Universitetets kollegiala förvaltningsorgan väljs
- 1.1.2019 Universitetet inleder verksamheten
- 31.12.2019 Minst två av styrelseledamöterna byts ut
- 21.12.2020 Minst två av styrelseledamöterna byts ut

Process

Utnämningkommittén (3+3), ordf. från grundarna
 Universitetets styrelse beslutar om valinstruktionerna

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 219/2017 rd

Det kollegiala förvaltningsrådet besluter om processen

Det kollegiala förvaltningsrådet besluter om processen

Beslutsfattare

Väljs av TTY:s och TAY:s styrelser

Väljs av TTY:s och TAY:s styrelser

Väljs av universitetskollegiet genom val

Väljs av det kollegiala förvaltningsrådet

Väljs av det kollegiala förvaltningsrådet

Rättslig grund

Stiftelselagen

Stiftelsens stadgar

Lagen om införande

Lagen om införande

Lagen om införande

Lagen om införande

Universitetslagen

Universitetslagen

Helsingfors 21.6.2017

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen